

Agata JAKUBOWSKA

Instytut Historii Sztuki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wstęp

Wystawy sztuki kobiet pojawiły się wraz z profesjonalizacją artystycznej działalności kobiet w II poł. dziewiętnastego wieku i organizuje się je do dziś. Główna zasada ich organizacji jest stała – pokazywane są tylko prace stworzone przez kobiety. Zmianie zaś ulegają powody organizacji takich ekspozycji, sposoby podkreślania (lub nie) odmienności twórczości kobiet i odbiór, z jakim takie działania się spotykają.

W Instytucie Historii Sztuki UAM od 2014 roku realizowany jest projekt badawczy poświęcony temu zjawisku.¹ Głównym celem projektu jest zgromadzenie możliwie pełnej dokumentacji dotyczącej wszystkich wystaw sztuki kobiet, jakie zostały zorganizowane w Polsce. „Wystawy sztuki kobiet” rozumiane są tu jako wystawy zbiorowe, na których swoje prace eksponują tylko kobiety (nie obejmuje to wystaw indywidualnych). W projekcie uwzględniane są nie tylko przełomowe ekspozycje i nie tylko wystawy feministyczne, ale wszystkie wystawy sztuki kobiet, które zostały zorganizowane w Polsce. Od pierwszych odnotowanych w latach siedemdziesiątych dziewiętnastego wieku, po te otwarte w grudniu 2015.

Drugim celem projektu jest prześledzenie, w jaki sposób wystawy te odzwierciedlają i kreują zmieniające się przekonania dotyczące twórczości artystycznej kobiet. Teksty prezentowane w tym numerze to wnikliwe analizy wybranych wystaw z różnych okresów historycznych, od tych zorganizowanych w końcu dziewiętnastego wieku, po współczesne. Analizy obejmują szerokie spektrum zagadnień, takich jak: proces powstawania wystaw, dobór dzieł sztuki i sposób ich aranżacji, materiały towarzyszące ekspozycjom, a także recepcja wystaw.² Składają się one na propozycję pisania historii sztuki kobiet nie w oparciu o osiągnięcia poszczególnych artystek, a wystawy. Dzięki takiej perspektywie widoczne stają się aspekty dotychczas nie poddawane refleksji, między innymi zmieniający się sposób konceptualizowania „sztuki kobiet” w Polsce w ciągu ostatnich 140 lat, ale też różne formy współpracy między artystkami.

Przeprowadzone dotychczas badania pokazały, że wystawy sztuki kobiet są dziś w Polsce bardzo popularne, co roku organizuje się ich przynajmniej kilka. Warto by takim wystawom towarzyszyła świadomość, ich długiej tradycji historycznej i obecność dyskursu krytycznego zdolnego do uchwycenia tego fenomenu.

Przypisy

¹ Zespół realizujący projekt: dr hab. Agata Jakubowska prof. UAM (kierowniczka projektu), mgr Joanna Bojda (do lutego 2015), mgr Luiza Kempieńska (do marca 2015), mgr Karolina Rosiejka, mgr Karolina Staszak. Projekt finansowany jest przez Narodowe Centrum Nauki (konkurs OPUS, grant numer 2013/09/B/HS2/02065).

² Pierwsze wersje tekstów tutaj publikowanych zostały zaprezentowane w czasie seminarium zorganizowanego 10 grudnia 2015 roku w Poznaniu.